

RECHT JURIDISCHE VRAAG

Ondertekening 'fit to fly'-verklaring

A.C. (aart) Hendriks

Per 15 februari 2020 heeft de auteur dit artikel geüpdatet.

Vraag

Mag een arts een 'fit to fly'-verklaring ondertekenen?

Juridische achtergrond

Veel instanties hebben formulieren ontwikkeld waarop een arts iets moet verklaren over een van zijn patiënten. Zo hebben luchtvaartmaatschappijen 'fit to fly'-verklaringen opgesteld. Een arts moet dan bevestigen dat zijn patiënt een ongecompliceerde zwangerschap heeft en fit is om te vliegen. Op dergelijke formulieren bestaan veel varianten, van 'niet in staat om naar schoolzwemmen te gaan' tot een maagdelijkheidsverklaring.

Een medische verklaring omvat in de regel een oordeel over de gezondheidstoestand van een patiënt. Volgens de KNMG-regels en de tuchtrechter is het een behandelend arts niet toegestaan een dergelijke verklaring af te geven over eigen patiënten. De arts mag desgevraagd en met toestemming van de patiënt wel feitelijke gegevens verstrekken ('ik heb geconstateerd dat mevrouw zwanger is'), maar daarover geen oordeel geven ('mevrouw is goed in staat om te vliegen').

Waarom is dat? Een medisch oordeel vraagt om een onderzoek door een arts die onafhankelijk en deskundig is. De eigen arts ontbeert onafhankelijkheid en is evenmin altijd deskundig. Het verstrekken van medische verklaringen kan uiteindelijk ook de vertrouwensrelatie met de patiënt op de tocht zetten. Want wat indien de patiënt van u vraagt een 'fit to fly'-verklaring in te vullen, maar u het als behandelaar zeer onverstandig vindt dat de vrouw op reis gaat? Als u normaal gesproken die verklaringen ondertekent, maar dit keer – omwille van de patiënt of eventuele aansprakelijkstelling door de luchtvaartmaatschappij – weigert zo'n verklaring te verstrek-

ken, heeft u een probleem met uw patiënt, die mogelijk al een duur vliegticket heeft gekocht.

Vandaar dat de KNMG het ondertekenen van iedere medische verklaring sterk ontraadt, ook al verzoekt de patiënt daar nadrukkelijk zelf om. De tuchtrechter steunt dit standpunt en heeft weinig coulance met artsen die deze norm schenden.

Feitelijke medische gegevens verstrekken mag dus wel. Dit betreft alleen gegevens waarvan u weet dat ze kloppen. Als u niet voor de juistheid kunt instaan, kunt u verwijzen naar de bron, bijvoorbeeld met de mededeling 'uit bloedonderzoek blijkt ...' of 'de door mij geconsulteerde bedrijfsarts heeft geadviseerd ...' et cetera.

Valkuilen

Laat u niet verleiden een medische verklaring te ondertekenen als u behandelaar bent of onvoldoende deskundig. Wees scheutig met het verstrekken van feitelijke gegevens. Toestemming van de patiënt voor het verstrekken van gegevens is altijd nodig.

antwoord

Als behandelend arts mag u geen 'fit to fly'-verklaring ondertekenen. Een beoordeling van uw patiënt moet u overlaten aan een onafhankelijke en deskundige arts. Het is dan aan deze arts om te besluiten de verklaring al dan niet te ondertekenen.

in de serie 'Juridische vraag' geeft een jurist antwoord op een vraag waarvoor artsen in de praktijk vaak worden gesteld.

Citeer als: Ned Tijdschr Geneeskd. 2014;158:B1070

 [kijk ook op www.ntvg.nl/B1070](http://www.ntvg.nl/B1070)

Universiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, departement
Publiekrecht, Leiden.

Prof.mr.dr. A.C. Hendriks, jurist (a.c.hendriks@law.leidenuniv.nl).